

اداره مرکزی :
آقره ده ، استانبول جاده سنده آقره
معارف امینلکی یاننده کی دائرة

استانبول بوروسی :
آقره جاده سنده 87 نومروده
دائرة مخصوصه

حیات

حیات دایمیه ... دایه راهای حیات قاتلم ...
- نیجه -

نسخه سی هبرده 15 غرورده .
سنه لکی پوسته ایله 7,5 لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین 7,5 دولار) .

ابونه و اعلان ایشاری ایچین استانبول بوروسنه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشارتنک مرجعی آقره مهرنیزدر .

صافی : 84

آقره ، 5 تموز ، 1928

4 نجی جلد

مصاحبه :

نیمه لی ؟

بربریمی سلاملار کن نه دیه جکز ، سلام فورمولز نه اولاجق؟ بونی برطرفدن «اقدام» ده احمد هاشم بك، دیگر طرفدن «رسملی غزته» ده ابراهیم علاء الدین بك صورتی . بومستله «حیات» ك چكن سنه کی نسخه لرندن برنده بر مصاحبه موضوعی اولمشدی . [*] ایلك باقیشده اهمیتسز کیی کورون «سلام» فورمولنك ضمننده پك مهم برپسوقولوژی خصوصیتی واردر . بوسیدله یکیدن مناقشه ایدیلده ده کر . بزدن باشقا ملتله بر سلام «مسئله سی» یوقدر وطن ایدرم که هیچ بروقت ده اولما مشدر . هر ملتك کندی لساننده مکان ومقامله ، شخصیت و اجتماعی وضعیتله غیرمقید ثابت سلام تغییرلری واردر . دونیاده غالباً یالکز بز بو خصوصده یکانه استثنای تشکیل ایدیورز . بزده کی سلام تغییرلرینی شویله بر صینالایلم : سلام علیکم ؛ مرحبا ؛ صباح ، آقشام ویا وقت شریفلر خیر اولسون ؛ صباحلر (آقشاملر ویا وقتلر) خیر اولسون ؛ بونزور ، بونسوآر ، بون نوئی ؛ کون آیدین ، تون آیدین . بونلردن «سلام علیکم» خلق آراسنده حالا یاشایور . برکویه کیرسه کز آنجاق «سلام علیکم» دیدیککز تقدیرده معقول برحرکتده بولونمش اولورسکز . «مرحبا» وجیز وظریف برخلق سلامی در، عسکرلرک رسمی سلامی ده اسکیدن بری بودر . له میرآلای راییکی طیاره دن اینرانمزه ، تورک ضابطلرینی نه کوزهل سلاملادی :

— مرحبا ، آرقاداشلر ! ...

«صبح و آقشام شریفلر...» یالکز استانبول

[*] حیات : جلد 1 ، صافی : 11

اعتبارله نه قدار آقیری اولدیغیزی کورورسکز . انکلتزده کی عنوانلریله قابل ایضاحدر ؛ چونکه هیچ هیچ اولمازسه قانوناً ویریلیر ؛ آلینیر . حالبوکه بز میکیلرک هیچ بر حقوقی مسندی یوقدر . عینی فهنیتی اسملرده کورورسکز : خلقك آدلری معیندر ، عصرلردن بری ده کیشمه ز . هله کویلولر کرک بو خصوصده ، کرک سلام جهتندن بزدن چوق داها «آوروپالی» درلر . حائله اسمی قولانمق اعتباریله ده او یله درلر . خلقدن آریلان و بویوک شهرلرده یاشایان کاه «منور» ، کاه «مدیر» صنف عنوانی آلان طبقه نك آدلری ایسه زمانه ومودایه تابعدر . کاه عربی وفارسی فانتزی اسملر اولور ، کاه تورکجه .

بوتون بویوک شهرلرده چوجوغنه کیسه فاطمه ، احمد ، خدیجه ، اسماعیل کیی آد ویره مز . اسکیدن هیچ اولمازسه بر «کوبك» آدی واردی ده اوسایه ده «منور» صنفك چوجوقلری اسم اعتباریله بویوک کتله ایله «ضمناً» علاقہ سنی محافظه ایتش اولیوردی . بوجهتی ده باشقه ملتله مقایسه ایدیکز ، نه قدار غریب وضعیتده اولدیغیزی کورورسکز . انکلیزلرک کوچوک آدلری عصرلردن بری ثابتدر . جون ، ویلیهم ، جهین ، پیتز والخ . فرانسلرده بویله در ، آلمانلرده ، اسپانیول ودانیمارقه لیلرده . بوملتلرده پك اکسانتريک اولان بعض فردلر برطرف ایدیلیرسه هیچ کیسه یکی اسم اویدورمایه قالماز . موجود اسملردن برینی آلیر . بونك ایچین درکه برفرانسزک کوچوک اسمندن اونك کویلو وغوام خلقدن می ، یوقسه پارسل وکبار

قوناقلرینك ، استانبول مأمورلرینك سلامی ایدی . بونك «شریف» سزی ده مسلمان اولمایانلره تخصیص ایدیلشدی . «کون آیدین» محدث برشیدی ، بالطبع یاشایامادی . بوکون یا قالدق طاقانلرک سلامی عمومیتله «بونزور» بونسوآر والخ . در . نه دن بویله ؛ سبی بسیط : استبداد دورلرینك روحزده براقدینی کوتو بر اعتیاد . کومورجی محمد آغایه «مرحبا» دیرز ، عینی کله یی کویلولره ، ساقایه ده سویله به ییلیرز ؛ لاکن بر بکه ، بر پاشایه عینی طرزده خطابدن چکینیرز ؛ چونکه برنجی لرله ایکنجیلر آراسنده ، عینی حقوقی حائز همشهریلر اولق اعتباریله ، مساوات بولوندینی فکری روحزده سینمه مشدر . حتی عنوانلرده بیله حالا درجهلر واردر : محمد ، محمد آغا ، محمد افندی ، محمد بك ، محمد بك افندی ، محمد پاشا ، محمد پاشا حضرتلری . بونلردن هر بری بر صنف و بر طبقه به علامتدر . قادیلرک بر تك عنوانی واردر : «خانم» . لاکن بز اونی ده ایکیله شدیریرز : خانم ، خانم افندی . بعضاً «قادین» تعبییری ده قوللانارق حتی هیچ عنوان قوللانمقسزین بونده ده درت طبقه وجوده کتیریرز : هایشه ، هایشه قادین ، هایشه خانم ، هایشه خانم افندی . هایشه اک آلت طبقه دن بر قادیندر ؛ هایشه قادین رهژی ده عملدر ، هایشه خانم متوسط بر حائله قادینی در ، هایشه خانم افندی جمعیتله داخل اولان بر قادیندر . حقوق وقانون مساواتی بوساحده عرفی مساوا . تسزلی ازاله ایده بیلمکدن حالا چوق اوزا قدر . شیمدی بزموغریب ذهینتمزی باشقا ده موقرات ملتلك عرفیله مقایسه ایدیکز ؛ بوتون دونیادن بو

اوقومانك معناسی

- « كرفت » دن -

I

اوقومانك بولۇپ اوكرنمىش اولغله (اونطق اولدىنى كې دىكلرلر .

حقيقتده ايسه بوفكر ، هيچ دوعرو دكلدر . حتى بوفكر ، واقعه لرك ساده جه ياكلش افاده سندن دكل ، اونلرك ياكلش وضعندن دوعقمده در . بن ، بوكا نظردق قى جلب اينجه ، وعلى العجله فكريعى تأييد ايده جك ثم التدارك دليللر ومثاللر كوسترمكه باشلاينجه تعاقب ايدن مباحثه ائناسنده برچوق شيلر بولدى . وهيمز هيچان وذوق ايله مباحثه يى ساعت بره قادار اوزاتدى .

نتيجه ده آكلادق كه ايلك مكتبده « اوقوما اوكرنمك » نيميرينه ويريلن معنا ، او قادار عمومي ميشمشدر كه هر غزته و هر مجموعه ، اوقونه جق شيلره دائر منتظماً مثاللر نشر ايتدكلرى حاليه بو غزته ومجموعه لردن هيچ رى ، ناصل اوقومالى موضوعى اوزرينه مقاله لر نشر ايتمه كمده در . ينه آكلادق كه كتابلر حقنده برچوق كتابلر نشر اولوندىنى ، هانكى كابلرى اوقوما من و نه دن بولرى اوقوما من لازم كلدك نه دائر برچوق نشرىات ياپلدىنى حاليه ناصل اوقوما من ايجاب ايتدىكى بزه بيلدىره جك نشرىات يا هيچ رى ويا پك آزدرد . ينه آكلادق كه « اوقومق » ، « آخذ » بر « حركت » اولقندن زياده « مبدع » بر « وثيره » در . اوقومانك « ابداعى » بر ماهيتى حائز اولماسى ، صرف بدىي معناسيله دكل ، عين زمانده حياتىي معناسيله در . « اوقومق » ، فعال ، تماماً شخصى و انشائى بر افوله در . متادياً انشائى عمليه لى ايجاب ايدن بر وثيره در . خلاصه اوقومق ، حياتك برشكيدر . بوسوك تعبير ، بزم مباحثه ائناسنده تدريجاً الله ايتدىكمز فكرلى تمثيل وبربرنى متعاقب چيقاردىغمز نتيجه لرى اجمال ايتدىكى ايچون بنده بومقاله ده بوسوك بولوشى - اوقومانك حياتك بر شكلى اولدىنى حقنده كى بولوشى - تدقيق وايضاح ايتك ايسته بورم .

بونى مقدمه اوله رق سويلدكدن صوكرا شيمدى ، حساس يوزوجيلر كې بردن موضوعمرك اك درين نقطه لرينه دالالم :

II

سينه ما ايجاد ايدىلنجه قدار ، ير يوزنده ياشايان . هيچ بر فرد ، باشقه بر آدامه برحكايه آكلاته مازدى . اوهت ، نه موسى ، نه هومره ، نه شاوسه ر ، نه مباحلر ، نه دانته ، نه ديكنس ، حتى نه قونان دويل كيمسه يه حكايه آكلتامادى . بونلرك اك دكراليرينك يابه بيلدىكى شى ، نهايت قارار ينى ويا سامعلرىنى كندى كندى لرينه حكايه سويله مكه سوق وتشويق ايتك اولمشدر . بو نقطه ده بر حيرت صيحه سى قوبارق : « ايشته بر آدام كه احمقجه برفكرى باشقه بر احمققله

بر قاچ آى اول دعوتلى بولوندىغم بر پرده صوفرا ده اورتايه آتيلان بر سؤال ، علاقه بخش بر مكالمه وسيله اولدى . ايلك تدريساتك بر صفحه سى مناقشه ايدىلوردى . بوسيراده ضيافت صاحبي ، افرلردن برينه دونه رك : « اوقوماني نه زمان اوكرنديكز ؟ » سؤالى سوردى . مسافر ، براز غروره : « اوچ ياشنده . » جوابى يتيشدىردى . بوسفر ضيافت صاحبي ، ديكر مسافره : « ياسز ؟ » ديدى . اوده : « دوعروسى اى بيلمه بورم اما ، بش ياشنده ظن ايدرم » ديدى . اوندن صوكرا اوزاقده كى قادين : « ياسز ؟ » ديه صورو لدى . قادين ، تردد ايچنده بر صيقله دوره سى كچردى . نهايت ، قيزاره ردى ، دوقوز ياشنه كله دن حرفرى اوكرنه ديكى اعتراف ايتدى . عين سؤال بويله جه بوتون مسافرله توجيه اولوندى . او صاحبتك آلدىنى جوابر ، تكنيك بر سؤالك دوعرو ومناسب جوابلردى . هربرى يالكز باشنه آلتينجه تمام صورو لان شيشى بيلدىرىوردى . فقط برى برى متعاقب هپسى نظراعتباره آلتينجه بوجوابلرى كافى بولامد . كورونيور كه مسافرله كندى لرينه صورو لان « اوقوماني اوكرنمك » تعبيرينك تكنيك معناسندن ماعدا اولان معنالىرى اهل ايد . يورلردى . بوميرك داها درين معنالىرى بر طرفه براقلىرى ، شعورلو براهالدين دكل ، بومعناله شعور سز اوله رق دائماً اهميت ويرمه مش اولمالرندن نشأت ايدىور . بن مسئلانى اهميتلى بولدىم ايچون بو جهته نظردق قى جلب ايتمه يى مناسب كوردم . بناء عليه او صاحبي ، بكاده اوقوماني نه وقت اوكرنديكى صورتنجه برتبسمله هنوز اوكرنمكه اولدىغى سويلدم .

بونى تعقب ايدن مباحثه نك نتيجه سنده صوك درجه حيرتله كوزدم كه او ادبى و آز چوق متفكر جماعت اعضاسندن هيچ برى « اوقوما اوكرنمك » تعبيرينك ايلك مكتبده كى معناسندن - تكنيك معناسندن - باشقه بر معناسى اولدىغى هيچ دوشونه مشدى . اوقومانك ايلك مكتبده كى معناسى ده الفبا حرفلردن متشكل كله لرى طائيق ، برچوق كله لرك لغت معناسى اوكرنمك ، وبوصورتله « دباعت ويا ال يازيسى ايله كورنديلن خبرلى آلق » دن باشقه برشى دكلدر . ضيافته كيلردن هيچ رى بز اوقوركن نه ياپدىغمزى كندى كندى سوره مامشدى . هيچ برى اوقوركن كندى كندى سى مشاهده آلت ، آلامشدى . بناء عليه هپسى ، « اوقوما » نك اساساً « آخذ بر وثيره » اولدىنى قناعتى محافظه ايدىوردى . هپسى ، مطبعه يازيسى اويله سسسز بر تلفون تلقى ايدىورلردى كه محرر ، صانكه بوتلفونك بر اوچندن نطق ايراد ايدركن ديكر اوچندن ده سامعلرى (ساده جه

صفندن مى اولدىغى آكلايماز سكز . بزه ايسه شرمين ايله كذبان ؛ دورمش ايله ايلخان ؛ سويم ايله سوزان ... خاطر لره در حال آزچوق معين بر صنف ، بر طبقه فرقى كتيير .

ياقالق طاقان صنف هر كون خلقدن بر از داها اوزا قلاشيور ، لسائى كوندن كونه بوزوليور ، آدى ده كيشيور ، سلامى ايريليور ... بوكيديشله اون سنه صوكرا تورك ملتى ايكييه بولونه جكدرد : كويلولر وكوچوك قصبه ليارله بويوك شهر لرك يا قالقلى اولمايان خلقى ؛ سلاملى ، كلاملى ، آدرلى اعتباريله هر كون براستحاليه اوغسرايان يا قالقلى صنفدن آرى قلا جقدر . [آنا كنه دن آريلان ايلتى ناصل بر اسمله ياد ايدم جكمى كسديره مديكم ايچين خارجى شكل اعتباريله اك باشلى علامت تشكيل ايدن يا قالقلى برفارقه كېي قوللانيورم] . بو آريلغه مانع اولق ايچين شيميدىن صارىلا جغمز الك مهم تدبيرى ، انجاق ده موقراسىي روحزه سيندirmekده بولاييلرز . سلام فورمولى مى ايسته يورز ، خلقدن آلرز ، ايشته « مرحبا » حاضر دورىور : مرحبا حسنى بك ، مرحبا فاطمه خانم . « بوتورور » وسائرىي فرانسه يه كيدرسهك ، ويا تركيه ده بر فرانسه لره فرانسه زجه قونوشدىغمز زمان قوللانيورز .

چو جو غمز آدمى ويره جكز ، خلقك قوللاندىغى اسملردن سچهرز . ويا واش يا واش هر ار ككه يا يالكز « بك » ويا يالكز « افندى » ؛ هر قادينده ساده جه « خانم » ديمه يه آليشيز . بو واقعا قولاي برشى دكلدر ، اما براز اراده مزى جبر ايدرسهك تدريجاً پك اعلاموفى اولورز . بويله بر نفس تربيه ننه ايسه هپمرك احتياجى واردر ، صانيورم .

عومى

عمومه : تور كجه يكي فانتازى آدرلر آراسنده « آى تن » نى ناصل بوليور سكز ؟ اسكى قوناقلرده جاريه لره ويريلن اسملردن بعضيلرى آحيقجه شهوت انگيزدى . « آى تن » بو اعتبارله اونلردن آشاغى دكلدر ، ظن ايدرم . معنوى بر مزيتيه دلالت ايدن بر كله يى انسان چو جو غنه اسم ياپاييلر ؛ لاكن صرف آتى ، تنى مدح ايدن بر كله يى انسان قيزينه اسم اتخاذايدرسه ، بيلمه م ، دوعرو اولورمى ؟

ايضاح ايديوور! «ديه سويله نه جگكزي بيلورم .
كلڪيز، مناقشه يه دوام ايمه دن اول برقاج دقيقه ايچون
برسينه مايه كيدهلم .

III

سينه ماده «ايكي چينغرافي ييلان» آدلي مهيج
برفيلم كوستريلور . قارا كلغه دالام وارقاده كي بوش
ايسكماله لره اوتورالم، ارقاضده كي ماكنه نك برحركتي
متعاقب، قارشيمزده كي دونوق پرده ده تيرهك
عكسلرله يشيل چرچيوه نك ايچنده «جيم، بريالنه
راست كلير.» عباره سي كورونور. برثانيه صوكر،
بوتون سيرجيره برلكده بزده تهاكله فقط تسليمته
كنديزي قارشيمزده كي منظره يه ورمش بولونيورز.
«آريزونا» نك قوراق برياماجنده كي مرعاده قوللري
آراسنده برقوزو، آردنده بر قويون اولديني حاله
بر صيغير تماجك قاقئوسله دولو طاشلق بر ياماجدن
آشاغي اينديكني كورويورز. صيغير تماج، زيقزاق
بر يورويشله ايلريله يور. بزه دوغرو ياقلاشدقه
باجاقلرنده كي چهويكلكي، كوزلرنده كي شطارتى داه
اي فرق ايدسيورز. ديركن بدن بره آياقلاينك آلتنده
متحرك برلكه كوروندي: ييلان، صيغير تماجك
اوزرينه آتيلدي وبر لحظه ده ديزنه چارپندي.
زواللي نك يوزنده شاشقينلق، دهشت وتمكين حسارى
هان بربريني ولي ايتدي. درحال قوزوي الندن
دوشوردى. چافيسي چيقاردى. ديزلكني يوقارى
چكدي. چيلاق ديزنده بر يارا آچدى. زهرى
آقيمتق ايچون يارانك اطرافني صيغمه باشلادى.
بraz صوكر بوپوننده كي منديلي صارغي ياپوب ديزيني
صيغديغني، طوپالايه رق ياماجدن آشاغي اينديكني،
داه صوكر سنده له مكه باشلاديني والي بر قاييه
دايايه رق دورديغني كورويورز. داه صوكر وجوديني
قاييه دايايى ونهايت يره دوشدى. ينه آياغه قالددي
و يورومك ايچون كنديني زورلادى. فقط تكرار
يره يوارلاندى و آرتيق قالفه مادي. يالكنز صوك
برغيرته سلاخلفندن طابانجه سني چيقاردى. هوايه
اوچ آل صيغدي و مجالس اولديني يرده قالدى. بونك
اوزرينه اوزاقدن بر توز بولولتى قالدديغني، Braz
صوكر برقاج آتليكن بويوك برسرعتله ايلريله ديكني،
ياقلاشديغني، صيغير تماجك اطرافني آلدقلاينى، ياراسني
معايينه ايتدكلرينى، حركتسز وجوديني قالد يروب
بر آلك صيرتنه پيندردكلرينى و تكرار كيري كيتد.
كلريني كورويورز. اوصيراده لامبار ياندى. بزده
كنديغزي تكرار قالايلق سينه مانك ايچنده بولدى.

IV

سينه ما فيلملرينك ناصيل وجوده كتير يادىكني
بيلم اوكرنمكه فرصت بولديكزى؟ ديكر حكايله
كي فيلملرده اولا كندى كنديسنه حكايه نقل ايدن
برآدامك ذهننده باشلار. صوكر بو آدم، كندى
مخيله سنك ايلريله ديكي يولده قارلرينك ده مخيله سنه
زهرلك ايتك ايچون حكايه نك اساسلي خطلريني
قيصاجه كاغد اوزرينه كچيرير. محرك يازديغني
بو خلاصيه «سه ناريو» ديرلر، محرر، «سه ناريو» ي
فيلم اداره خانه سنه ويرر. اداره خانه صاحي بكه نيرسه
اونى صاتين آلير و اعمالات دائره سنه توديع ايدر.

فيلم اعمالات دائره سي، شاين حيرت بر مؤسسه دره
امري آلتنده بر چوق اويونچيلر واردر. انبارنده
غايث زنكين ده قورلر، اويونچيلرك كيه جگري
متنوع برچوق البسلر بولونور. ديكر طرفدن ايشه
ياراماسي محتمل اولان بيكرجه منظره نك ليسته سي ده
تنظيم اولونمشدر. برچوق ما كينيستر، امره آماده
دورورلر، بر «سه ناريو»، فيلم حاله كتير يلك

روزگار له باش باش

بردن كلك، روزگار؟ بونه
كسكين ياسمين قوقوسي؟
دوغرو سني سويله سهكه:
يار اوندن كچدك ينه!
سويله: راحتني اويقوسي؟
سويله مه، روزگار، سويله مه!
تحمل يوق آله.
روزگار! اونى ياناغنده
كوردك سن ثوبله مي قوزوم؟
روحي بررؤيا باغنده،
كلر آچش ياناغنده...
بنسه اونسز، اويقوسزم!
سويله مه، روزگار، سويله مه!
تحمل يوق آله.
نچره سي آچقميدي؟
آچدي يوقسه قانادك؟
اوستي آچيق صاچقميدي؟
صاچلري قاريشميدي؟
سن مي ياواشجه طارادك؟
سويله مه روزگار، سويله مه!
تحمل يوق آله.
فيصيله ادىكى آديمي
كوچوك، پنه، قولاغنه؟
دويمادي، اويانمادي؟
آرامادي، يانمادي،
باقوب صولنه، صاغنه؟...
سويله مه، روزگار، سويله مه
تحمل يوق آله.

آقره 18 حيران 1928

مهرل ساهر

اوزره اعمالات دائره سنك ذكاسنه توديع ايديلنجه
دائره نك مديري، فيلمى تمثيل ايدنه جك اويونچيلري
انتخاب ايدر. قوستوم دولابلرندن كنديلري ايچون
البسه چيقارتير. انباردن صغنه يه لازم اولان اشياي
كتيرتير. وقعه نك جريان ايدنه جكي يرلري منظره
ليسته سندن انتخاب ايدر. نهايت سينه ما طوغرافك
هر شيئي تثبيت ايدن كوزي اوكنده - اقتدارينه

واننده كي مالز مه كوره اي ويافا بر صورتده محرك
حكايه سني كندى وسائلك تامين ايتديكي مشخص
تعبيرلره آكلاغنه باشلار. حضار آراسنده فيلمى
سير ايدن بزلر ايچون اونك آكلانديني، اونك
اوقوديني شكل، حكايه نك نهاي شكيلدر. سز
«جيم» ك اينديكي ياماجدن چوق داه كوزهل بر
ياماج كورمش اوله بيليرسكز. فقط سز، او ياماجي
فيلمده كي ياماجك برينه ذهنكزده اقامه ايدنه سزسكز.
محرك حكايه سني اصل اوقويان فيلمى يان آدمدر،
بز دكل. او آدم شيمدليك مخيله منرك قاپيسي اوكنده
ديكيلمشدر. او، نه ي سچرسه بز اونى سبر
ايدنه جكز. او، صغنه نه قورسه بز صغنه ده اونى
كوره جكز. او، صغنه دن نه چيقاريرسه اوبزه مجهول
قاله جق.

فيلمى وجوده كتيرن آدم، دنيا قورولايدن بري
باشقه سنه حكايه آكلان ايلك آدمدر. احتمال
كندى كنديكزه: (يا باشقه لري؟ يا «ويرژيل»،
يا «سروانتس»، يا «بالزاق» ويا «ماري قوره لى»؟
بونلر حكايه آكلانم شلميدر؟) ديه جكسكز.
خاير، بونلر هيج بري حكايه آكلانم شدر.
بو بونلر كوچوكنه قادر بونلر دن هر بري نهايت
فيلم ايچون يازمشدر. سينه ما فيلمى ايچون دكل،
بزم ذهنك فيلمى ايچون.. چونكه بر حكايه،
مفصل بر «سه ناريو» دن باشقه برشي دكلدر.
هر بر بزمك قافاسنده ده برفيلم اعمالات خانه سي ياشار.
كتابخيده بر كتابي معايينه ايتديكز، ايلك
جمله لر نه كوز كرديرديكز، 247 نجى صيغه سنده كي
مكالمه يي قسما اوقودينغز وكتابك ناصيل بيتديكني
آكلامق ايچون صوكلريني آچديغز زمان، بر
«سه ناريو»، بر فيلم اداره خانه سي مديرينه توديع
اولونش ديمكدر. قولتو غمزه ياصلانوب الكتريق
لامباسني ياقديغز وكتابك ايلك فصلني آچوب اوقومغه
ياشلادينغز زمان حكايه يي بزم اعمالات دائره سنه
توديع ايتش اولورز.

بشرك ذهني فيلم اعمالات دائره سي ده شاين
حيرت بر مؤسسه در. بوتون طانيدينغز، بوتون
قونوشديغز، بوتون برقالايلقه تصادف ايتديكز
وياعمومي يرلرده سير ايتديكز ويا كچركن كوزعزك
ايليشديكي بوتون انسانلر، اودائره نك اويونچيلري در.
بودائره ايجابنده يالكنز بو آدملردن دكل، بو آدملرك
مختلف اوصافندن ده استفاده ايدر. دائره احبابلر عزدن
برينك چهره سنده تصادفا بولديغز برافاده يي، كچن
سنه كوي يولنده تصادف ايتديكز دميرچينك
وجوديني، دون كورديكز يچاق بيله يچينك بيقلاينى،
كچن سنه «قوتيون» اوبوتنى اداره ايدن آدامك
كوزلريني بر آرايه طوپالايه رق بر شخصيت وجوده كتيرير.
دائره نك بوندن باشقه برحافظه انباري واردر كه
ايچي «انشا» و «تمثيل» ه يارايه جق مالز مه ايله
دولودر. دائره نك ذهني دولابلرنده برچوق قوستوملر
بولونور. مخيله آدلى شاين حيرت بر ما كينيستي ده
واردر كه انبارده موجود اولمايان شيلري «انشا»
و «تنظيم» ايدر. بر حكايه جينك «سه ناريو» سي
كنديسنه توديع ايديلدي بو مؤسسه نك ذهني مديري

یا «سمیت» ده استوق اوله رق بواجزا اولماسه یدی؟

VIII

شیمدی مسئله مزه کلم : یو مقاله یی اوقومغه باشلا دیفکیز زمان قافا کزده شیمدی موجود اولان برقاچ فکر معین اوله رق یوقدی . مثلاً « محرر لر بزه حکایه آ کلامازلر ، اولر یالکیز کندی کندی مزه حکایه سویله مک ایچون بزه تعلیمات حاضرلارلر ؛ اولر نهایت بزه موقع اجرایه قریه جغیز «سه ناریو» یی یازارلر . » فکری موجود دکلدی . یو فکر ، قافا کزه ناصیل کیدی ؟ هیچ شبهه سز ، نیم اونی قافا کزه قویامله دکل . حالا اوفکرده میسکیز ؟ اوله ایسه مقاله نك ایکنجی قسمته بر کوز کزدیریکیز . نیم بر فکری قافا کزه قویغه تشبث ایتدیکم زمان بوفکره قارشی نه دویدیغکیزی و بو تشبثدن دولای حقمده نه دوشوندیکیزی کورورسکیز .

خایر ، بن اوفکری قافا کزه قویامدم . قویه مازدم . بوتون یاپه بیلدیکم شی ؛ بوفکری ایتقدن کچیره کیز ایچون لازم کلن مختلف « فورمول » لری صیرا ایله سزه تدارک ایتک ، بوخصوصده محتاج اولدیغکیز مواد ابتدائییه الیه ایتمه کزه معاونت ایلمک ، والکزه کچن « اجزا » یی ترکیب ایچون زمان زمان سزی تشویق ایتک در .

مثلاً بن « اوقومیای اوکرنگ » تعبیرونک ایکی معناسی اولدیغی فکرینه محتاج اوله جغکیزی بیلوردم . بوفکرک ذهنکزه استوق موجودی اولمادیغنده شبهه ایتشدم . بونک ایچون استوقدن تدارک ایده بیلله . جککیزی تخمین ایتدیکم فکری - مثلاً « اوقومیای نه زمان اوکرندیکیز ؟ » دیه سوران او صاحبی ، بوسؤاله چوجوقلغنده اوقومیایه نه زمان باشلا دیغنی سویله مک صورتیه جواب ویرن مسافرلر ایله هنوز اوقومیای اوکرنگه چالیشدیغنی سویله یین مسافری ... کوزیکیزک اوکنه کتیرمه یی سزه تلقین ایتدم . ینه بوبسیط فکری آلهرق بونلری ترکیب ایتمه سزی تشویق ایتدم . سزده تلقین ایتدیکم وجهله حرکت ایتدیکز و آرزو ایدیلن نتیجه یی - داها معضل بر فکری - الیه ایتدیکز .

محرر صفتیه نیم غایه مک بر قسمی بوایدی . بومسئله ده « فکری ذهنی صحنه ده تمثیل ایتمه سزی سوق ایتمهک » ، « بوفکری طاشییان ویا اجزا ایدن انسانلری تخیه سزی دهوت ایلمکله » غایه مه واردم . بونک ایچون ده اوضیافت مسئله سنی ایجاد ایتدم . (چونکه اوضیافتکده «ایکی چینغراقلی بیلان» فیلمی کی اصلی یوقدر ...)

ضیافت وایکی چینغراقلی بیلان فیلمی مسئله لری قصداً اویدورلشدر . فیلم مسئله سنده سزک « بن اوقورکن محررک ذهنی مالزیه سیله دکل کندی ذهنی مالزیه مزله اوقومقده اولدیغیز » فکرینه احتیاجکیز اوله جغنی تخمین ایتش بوفکرک سزده استوق اوله رق موجود اولمادیغندن قورقشدم . فقط بوفکر ، باشقه فکریک ، داها ساده فکریک مزجیه قولایجه الیه ایدیه بیلیر بفرکر دکلدی . بو اویله بر فکریک بزه اونی آنجاق ایلمک آلدن ، تجربه ایله - برایش یاپه رق ویا باشقه سنک یاپدیغنی بالذات کوره رک - الیه ایده رز .

چیقارمق ایسته یورز : بن کندی « تجربه » لریمزه استناد ایده رک اوقورز . بن اوله کوردیکم ، ایشیتدیکم ، قوقلادیغیز ، طاتدیغیز وحس ایتد . یکمزدن استفاده ایده رک اوقورز . بن اوله آلمش اولدیغیز هیجانی ، یاشادیغیز عشق ، کچیردیکم قورقوی ، دویدیغیز نفرتی دویهرق اوقورز . بن یاپدیغیز مشاهده لر و بو مشاهده لردن چیقاردیغیز نتیجه لر ، الیه ایتدیکم فکریک بوفکرلر اوزرینه قوردیغیز مفکوره لر کوره اوقورز .

« اوقومیای اوکرنگ » ، حقیق معناسیله ، ذهنی مالزیه مزلی کنیشلتمک و او مالزیه یی مبدعانه برطرزده قوللانای اوکرنگ دیمکدر . بن اوقورکن محرردن برشی آلیرز . فقط بو آلیشمز ، « محررک بزه آ کلامدیغنی دوعرودن دوعرویه آلمق شکلنده دکل ، بلکه محررک اسکی تجربه مزدن یکی برطرزده استفاده ایتمه مز ایچون بزی تشویق ایتمه سی صورتنده تظاهرایدر .

VII

حقیقت شوهرکه بزم قافا لریمزده فیلم اداره سندن باشقه اعمال آنجانه لرده واردر . بونلردن بری ده « تقطیرخانه » در . بوراده « تجربه » نك مواد ابتدائییه سی - مثلاً بر پارماغ شعله یی دوقونوب یاغاسی - کیزی بر و تیره ایله معامله یی تابع طوتولور . واورادن « فکری » - مثلاً آتشک یاقیجی اولماسی فکری - استخراج اولونور . چوغمز بالتجربه بیلیرک آتشک یاقیجی اولدیغی فکری برچوجو غک قافاسنه صوقولاماز . یاپه جق اک ای شی ، « تقطیرخانه » قاپیسنده « تجربه » نك تسلمنه نظارت ایتکدر . فقط قافا مز ایلمک آلدن آلنان فکری تقطیر ایتکدن فضله برشی ده یاپار . بوفکری بر برینه مزج ویاچاننده تصحیح ده ایدر . بن بوفکرلردن ایکی ویا داها زیاده سنی « ترکیب » ایدر و بو « ترکیب » دن اعلا ایدیلش بر « خلاصه » - مثلاً « مشابته » فکری - چیقاریز . « مشابه » فکری ده ترکیب ایده رک بونلرک تقطیرلرندن داها ایجه بر « نه سانس » - عمومی فکری - الیه ایده رز . بوفکرلر - بزم تقطیرخانه مزک محصولی اولان بوفکرلر - تجارتده بزم دائمی « استوق » مالز اولور . بونلردن هر بری ، - سویله دیه لم - کندی شیشه سنده محافظه ایدیلش ، متعاقب تجربه لرده قوللانیمق ایچون حاضر لاشدر . بومتعاقب « تجربه » لر - بزده « استوق اوله رق موجود اولان فکریک » « ترکیب » ی - دائماً بزم تشبث مزله واقع اولماز . چوق دفعه - هان اکثریتله - باشقه سنک امری و تلقینی ایله واقع اولور .

« سمیت » ، تونلا ده « جونس » . تصادف ایده رک آرا لرنده اوافق بر مکاله کچر . براز سوکرا « سمیت » ، زوجه سته : « بزم جونس ، بوکون بکا یکی بفرکر ویردی » دیر . « یکی بفرکر » می ؟ خایر . « جونس » ک اوکا ویردیکی نهایت بر « فورمول » در . « جونس » کندیسنه 68 نومرولو شیشه ده کی فکر ایله 7042 نومرولو شیشه ده کی فکر دن برر پارچا آلوب بر برینه قاریشدر رسه شو و بو نتیجه لری الیه ایده جکنی تلقین ایتدی . « سمیت » ده « جونس » ک دیدیکنی یاپه رق اونیجه لری الیه ایتدی .

محتاج اولدیغی اویونچیلری سچر ، تمثیل یارایه جق مالزیه یی انبارلرندن ، قوستوملری دولابلرندن ، صحنه و منظره لری قاتالوقلرندن چیقارر ویاچانه کوره اولری ترتیب ایدر . محررک حکایه سنی فقره فقره ، صحیفه صحیفه ذکامزک تقدیر ایدیجی کوزلری اوکنه و اقتدارینه و آلنک آلتنده کی مالزیه کوره - ای ویا فنا بر صورتده - سهره و او حکایه یی ذهننده مستحضر انشائی ، تخیلی و هیجانی تعبیرلرله تکرار آ کلاتیر .

V

بونده ذره قادار شبهه کز واری ؟ وارسه ، سزه براعترافده بولونه جیم : بن بیلهرک و معذب بر دوشونجه ایله سزی آلداتدم . «ایکی چینغراقلی بیلان» فیلمی کوردیکمک اصلی یوقدر . اساساً بویله بر فیلم موجود دکلد . بن بوفلم ماصالنی سزک ایچون بالالترام اویدوردم ، سزک اوکرزه بر حکایه دکل ، بر حکایه اسکلی ، یاری بیتیریلش بر « سه ناریو » طاسلاغی قویدم . بونکه برابر ادعا ایده رم که اونی اوقونجه سز کندی تخیه کزک محصولی اولان بر « جیم هک » ینه کندی ایجادیکز اولان بر « یاماج » دن ایندیکنی کوزیکیزک اوکنه کتیردیکز . اوله اولمادی می ؟ ذاتاً بر از دوشونسه کز بونک باشقه تولو اولمایه جغنی کورورسکیز . بزم کندی مالزیه مزک محصولی اولان تعبیرلر ، بر حکایه یی بزه آ کلامه بیله جک یکانه تعبیرلدر . چونکه محررک تخیل ایتدیکی فهرمان ، نه قادار تفرعاتیه تصویر ایدیلش اولورسه اولسون بزم هیچ بر زمان کوزله کوره میه جکمز بر شخصیتدر . و محررک حکایه سی بزم یاشادیغیز « شیاغو » شهرنده ده جریان ایتش اولسه بزم حکایه نك او فصلنی اونک شیاغوسنده دکل بزم شیاغومزده تخیل و تمثیل ایده رز .

اگر محرر بر « قاراقتهر » ی لزومندن فضله ایجه تفرعاتیه تصویر ایتشه - اکر او ، کندی قهرمانی تخیل ایتدیرمک ایچون ذهنمزه یاشایان بزم کندی قهرمانلری بزی تخیلدن بزی عادتاً منع ایله مشه - ذهنم نهایت اموزلرینی سیلکهرک غره و یاپار و آرتیق تخیلی کسر . ینه بوسبیدن دولای لزومندن فضله تفرعاتی صحنه تصویرلرینی اوقورکن آتلا رز . کله ایله فضله تفرعاتی تصویر ایدیلن منظره لر قارشی خیه مزک کوزلری قاپالیدر .

بوی امان قانونک یالکیز حواسه تعلق اولان شیلره قابل تطبیق اولدیغی ظن اولونما لیدر . داها آز مشخص اولان شیلره ده بو ، قابل تطبیقدر . بزدن « دهشت » ی تصور ایتمه کیمز ایسته نسه بزم بو هیجانی آنجاق کندی باشمزدن کچدیکی وجهله تصور ایده بیلیرز . ذهنی برطوری کوزیمزک اوکنه کتیرمه مز بزدن ایسته نسه بزم آنجاق کندی ذهنمزه یاشاته رق اوطوری تجسم ایتدیرمه بیلیرز . اکر بزم محررک « سه ناریو » سی ، هیجانی بر عکس العمل تصویرینی احتوا ایدیورسه بزم بونی کندی روحی لا بورا تواریزده کی هیجان ایله اکمال ویا کندی هیجانیزی اونک یرینه اقامه ایده رز .

VI

شیمدی یه قادار ویردیکمز ایضا حاتدن شونتیجه یی

کذب مکتوب

مادام که پیامی صفا بک معاصر فرانسز ادبیاتی اک کوچوک واک اهمیتسز اثرلرینه قدر (« تفرعاتی قاجیرمایان بردقته » دیور .) او قویورمش ، اونی بکنوب بکنمدیکنی ، حکملرینی برآز ایضاح ایدرک ، سویله ییورمک ایچون دهان بکلور ؟

مع مافیله برکون استانیوله کیدرسهم ، کندیسندن شونی صوره جیم : « بوکونکی فرانسز ادبیاتی نه ایچون سوربون پروفیسورلرندن اوکرنمک ایستورسکز ؟ دانیله مورنه نیک بکا بریغین لاف کی کلن مقاله سندن برایکی فقره برینه نه ایچون ، یکی شعری یازان ویا نظریاتی قوران کنجیلرک برقاچ سوزینی نقل ایتمدیکز ؟ مثلاً بر « آندره بروتون » ک [1] « سورره آلبرم » حقهنده سویله کلری ، بوکونک نشریاتی ، مسلکی طولایسمله ، بی طرف قاهره ، یعنی خارجدن تعقیبه مجبور بر پروفیسورک ، ظم خلافتنه معالی دخی اولسه ، هر حالده آتشنسز مطالعه لرندن دهان اهمیتلی دکلیدر ؟

پیامی صفا بکک ترجمه ایتمدیکنی ایکی فقره بی ایی آ کلامسه ، پروفیسور مورنه « شعرده وضوحک محقق لزومی بر عنصر اولمادیغنی حتی بر پارچه ظلمتک شعره بر جاشنی ویره جکنی » سویله بر دارالفنون پروفیسورلری مالارمه نیک و طرفدارلرینک ادعاسنده کی بو حقیقی ، ایلک سویلندیکندن شویله سویله الی سنه صوکره ، یعنی آرتق اطرافنی تازه لندیرن قونی قالدینی برزمانده ، تقدیر ایتمدیلر . بویله کچ قالدقلری ایچون اونلری تخطئه ایتک طوغری اولماز ؛ بیکلیکه یکی ادعالره قارشنی محترز طاوواغی وظیفه لریدر . یوقسه درس خانه لرده « حرکت دائمه » تجربه سی یاپدیرمق کی غرابلره دوشرلر . فقط اونلرک بوکونکی ادبیات حقهنده سویله جکلرینی دیکلمه یز . دهان یکی یکی آ کلامغه باشلا دقلری بودله ردن ، استاندالین بحث ایستینلر ؛ دادالردن ، سورره آلستلردن دکلر . دهان سویله ییم که بوزمه لر حقهنده هیچ بر فکرم یوق . هرکون بر جوق کتابلر و مجموعه لرله بو یون یکی فرانسز ادبیاتی کتب خانه سنی باشدن باشه اوقویه . بیلدیکنی ایچون ، نه یالان سویله ییم ، پیامی صفا بکه حسد ایدیورم . بن او دیوک بیک بر باشندن آنجق بر ، ایکی دانه سنی کوره بیلورم ، اولرده ، مع التأسف پیامی صفا بکک اومقاله سنه موضوع اولانلر دکل .

برونتیله ، فاکه اسکی دارالفنون پروفیسورلرینک ، بیکلیکه عادتاً خصومت کوسترمش اولدقلرندن ، زمانلرینک اک ممتاز شاعر و ادیبلرینی کشف ایتک فرصتی قاجیرمش اولمه لری بوکونکیلرک کوزلرینی قورقوتدی . شیمدی بر جوغی کنجیلرک ، حتی جوجوقلرک بر طاقیم معناسز ، ادعای ، هر کسی

صوک مکتوبی یازله بیکه اوچ سنه اولدی ... بیلرسک نه ، کذبان ، هرکونک کتیردیکنی حسه ، برکون اولکنی دوشونه دن قایلینی سورم . هیچ ده شکایت ایتمدیکم بوطیعت بی ، ادبیاته داتر کلیشی کوزل سویله جکلرمی دیکله سین دیه ، خیاللر آره سندن انتخاب ایتمدیکم سکا قارشیده وفاسز قیلدی . (بو سوزمده بر آز غرور بولندیغنی صوکرده دن آ کلام : حکمزی نه بزدن خارج اولان شیلره کچیره بیلیرز ، نه ده کندی ذهنمده طوغان ، فقط ینه اونلرک برر عکسندن عبارت اولان خیالره . بن سکا وفاسزلق ایتمم ، کذبان ؛ بلکه سن بی دیکلمک ایسته مدک .)

بوآی کلن بر مجموعه ده [1] آندره ژیدک بر جله سنی اوقورکن سنی ینه خاطر لادم : « ... خیالی بر آنزله مکتوبلر یازاردم . » نهدن اعتراف ایتمیم ؟ بنده ، ژیددن اوزنه نیک بر کذبان تخیل ایتمدم . ژید : « بوساخته مخابره ، ماهیتنده برآز جعلیلک بولندیغنی ایچون ، بوکون بی صیقار » دیور . فقط بز ، بر برضدن ینه بر وفاسزلق کورنجه یه قدر ، بوتک سسلی محاوره یه دوام ایده لم .

« هلال احمر » غزنه سنک بو صوک بایرامکی نسخه لرینک برنده پیامی صفا بکک « یکی ادبیات جریانلری » اسملی بر مقاله سی چیقدی . پیامی صفا بک ، بعضی یکی فرانسز ادیبلرینک یازیلرینی بکنمدکلری ایچون ، یعقوب قدری ایله احمد هاشمی مؤاخذه ایدیور . اوادیلرک یازدقلرینی « سنه لردن بری حقیقی برنجسک سوقی » واک « تفرعاتی قاجیرمایان بردقته آ کلامیه (پیامی صفا بکک املاسی) چالیشدینی » حالده کندیسندن اونلری « مدافعه یه ده ، عکسنه ده صلاحیت » کوره میورمش .

والله ، کذبان ، ادبیات حقهنده سوز سویله مک بکا ، صلاحیتدن زیاده ذوق مسئله سی کی کلور .

بوفکر ، آتشک یاقیچی اولدینی حقهنده کی فکر کی « تجربه » یه مستند فکر لردندر . بو فکرک معضل اولماسی ، استناد ایتمدیکنی « تجربه » نیک بالذات فوق العاده معضل اولماسندن نشأت ایتمکده در . اونک ایچوندکه بنده سزی او تجربه ایله تجهیز ایچون تدبیر آلام . سزک ایچون بر « سه ناریو » یازدم . بو « سه ناریو » یی موقع تمثیله قویغه سزی سوق ایتمم . و تجربه کز هنوز تازه ایکن یاپدیکز شیشه دقتکزی جلب ایله دم .

مترجمی : امسانه

[1] La Nouvelle Revue française

حزیران 1928 .

André Breton [1]

شاشیرتمق ایسته یین یازیلرینی پوهپوهله یوب طور یورلر . تصلف صالونلردن ، لوش ، طاوانی اورومجکلکی معتکف اوطه لرینه قدر سرایت ایتمی . اسکیدن بورژوا لریک صنعتکارلره قارشنی بر استهزا سلاخی اوله رق قولاندقلری « آ کلامیورم » سوزی ، شیمدی کیمسه نیک دیکله جکنه اهمیت ویره یین مغرور طبیعتلی صنعتکارلرک پاروله سی اولیور .

هیچ بر منقدی ، زماننک فلان بویوک ادینی تقدیر ایده مدی دیه مؤاخذه ایتک طوغری دکلیدر ؛ یوقسه دهان دهان هپسینی رجم ایتک لازم کلیدی . بویوک منقد حکملرینه اصابت ایتمی دکل ، ملاحظه لری قوتلی ، جاذب اولانیدر . کذبان ، بوسوزک بر « پارادوکس » اولدینی سویله جکلره « سنت بو » حقهنده نه دوشوندکلرینی صور : بالزاقه ، استانداله استخفافله باقش ، بوکون اسملری بیللر اونوتیلان بر جوق محررلری کوکله چیقارمش اولان اوفرانسز منقدینه حیران اولق خصوصنده اونلرده بخله برابردر . بر اثرک قیمتی حقهنده یا کلکی ، هر صنعتکار کی منقدکده حقیدر . رومانلرینی ، مدینتک اک قیمتدار زینتلرندن عد ایتمدیکم « دوستویه وسکی » شو « پارس اسراری » محری « ژورن سو » « شکسپر » « ترجیح ایدرمش ؛ مشهور انکلیز بدیعیا تجمیسی « جون راسکین » ، آرتق کیمسه نیک اوقومدینی « اخلامورلر آلتنده » روماننک محری « آلفونس قار » دن پایانسز بر حرمتله بحث ایدر اوکا بکزه مک ایستدیکنی سویلرمش . بر رومانچی ویا بر بدیعیا تجمی ایچون قباح اولمایان بو حکملری ، بر منقدک نظر اعتباردن دوشمه سنه کافی ظن ایدنلر بر محرر حقهنده نه دوشونمک لازم کلدیکنی باشقه لرندن اوکرنمک ایسته یین زوالیلردر . بومسئله اوزوند ، کذبان ؛ بوندن سکا برکره ، بلکه برقاچ کره لرده بحث ایده جکم . یالکمز بوکون شونی ده علاوه ایده ییم که زماننک بویوک ادیبلرینی کشف ایتش اولمده بر منقد ایچون کافی مزیت دکلیدر ؛ یوقسه « مارسل پروست » ی ایلک تقدیر ایدنلردندر دیه موسیو « پول سوده » یه اعتبار ایتمه یی لازم کلیدی . واقعا مشهور « تان » غزنه سنک بر قاچ ستونی هر هفته اویوتچی ماده ایله قارالایان اومنقد مارسل پروستدن ، « کچمش زماننک پیشنده » نیک دهان ایلک جلادی چیقدینی زمان بحث ایتش ، فقط اومحرر حقهنده کچن سنه نشر ایتمدیکنی کوچوک کتاب اویله اوزون برشیلر آ کلامدیغنی اثبات ایتمی . زوالی ، باشقه بر مزیتی اولدینی کشف ایتش کی ، ایکی اوچ صحیفه ده بر : « پروستی اولان بن کشف ایتمم » دیه بو بورلنوب طور یور .

اثرلرک قیمتی حقهنده یا کلکی بویوک بر قباح دکله سده کله لرک معناسنده خطایه دوشمک ، آری آری ایکی فکری بر برینه قاریشدیرمق ، پیامی صفا کی ، « نهمه تیک » (معناسی نه در آ کلاشیلر ویا آنجق بعضی کیمسه لر طرفندن آ کلاشیلر) شعر یازمنی عقل سلیمدن انحرافله بر طومق هر حالده پک طوغری اولماسه کرک . « هر سورچن آتک باشنی کسمه لیدر » سوزی تمامیه واضح اولدینی حاله عقل